

Maria FILIPIAK

PAPIEŻE JAN PAWEŁ II, BENEDYKT XVI
I FRANCISZEK
O WIZERUNKU, OBLICZU I TOŻSAMOŚCI
Bibliografia wypowiedzi z lat 1978-2016

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978) ss. 477	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
II (1979) t. 2, ss. 157	XV (1992) t. 1, ss. 2147
III (1980) t. 1, ss. 1983	XV (1992) t. 2, ss. 1119
III (1980) t. 2, ss. 1869	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
V (1982) t. 1, ss. 1376	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
V (1982) t. 2, ss. 2497	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
V (1982) t. 3, ss. 1751	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XX (1997) t. 1, ss. 1799
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XX (1997) t. 2, ss. 1230
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XXI (1998) t. 2, ss. 1483
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XXII (1999) t. 1, ss. 1660
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XXII (1999) t. 2, ss. 1396
X (1987) t. 1, ss. 1482	XXIII (2000) t. 1, ss. 1415
X (1987) t. 2, ss. 2582	XXIII (2000) t. 2, ss. 1463
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXIV (2001) t. 1, ss. 1607
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXIV (2001) t. 2, ss. 1376
XI (1988) t. 2, ss. 2625	XXV (2002) t. 2, ss. 1130
XI (1988) t. 3, ss. 1405	XXV (2002) t. 1, ss. 1290
XI (1988) t. 4, ss. 2317	XXVI (2003) t. 1, ss. 1298
XII (1989) t. 1, ss. 1945	XXVI (2003) t. 2, ss. 1205
XII (1989) t. 2, ss. 1783	XXVII (2004) t. 1, ss. 1063
XIII (1990) t. 1, ss. 1885	XXVII (2004) t. 2, ss. 933
XIII (1990) t. 2, ss. 1888	XXVIII (2005), ss. 333

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

I	(2005) ss. 1326	IV	(2008) t. 2, ss. 1099
II	(2006) t. 1, ss. 1008	V	(2009) t. 1, ss. 1439
II	(2006) t. 2, ss. 1065	V	(2009) t. 2, ss. 980
III	(2007) t. 1, ss. 1405	VI	(2010) t. 1, ss. 1166
III	(2007) t. 2, ss. 1065	VI	(2010) t. 2, ss. 1390
IV	(2008) t. 1, ss. 1280	VII	(2011) t. 1, ss. 1072

IF – *Insegnamenti di Francesco* [Città del Vaticano]

I (2013) t. 1, ss. 596

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań-Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań-Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań-Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999

AP 3 – Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II, Città del Vaticano 1989, ss. 395

ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1980-

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Człowiek „obrazem Boga”* (Audiencja generalna, 6 XII), NP I, s. 129-131; toż: *L'uomo immagine di Dio*, IGP I, s. 284-288.

1979

2. *Odblask słodczy Maryi na obliczu każdej matki* (Przemówienie do młodzieży, 10 I), NP II, 1, s. 20-21; toż: *Sul volto di ogni madre un riflesso della dolcezza di Maria*, IGP II, 1, s. 38-40.

3. *Kapłan w tajemnicy Chrystusa* (Przemówienie do proboszczów i kleru rzymskiego, 2 III), NP II, 1, s. 205-209; toż: *Il prete nel mistero di Cristo*, IGP II [1], s. 496-504.

4. *Do wyższych przełożonych zgromadzeń męskich* (Częstochowa, 4 VI), NP II, 1, s. 621-622.

5. *Pielgrzymka Wizerunku Czarnej Madonny po Polsce* (Częstochowa, 4 VI), NP I, 1, s. 623-627; toż: *Il pellegrinaggio attraverso la Polonia dell'effigie della Madonna Nera*, IGP II, 1, s. 1420-1422.

6. *Historyczny związek Kościoła i uniwersytetu* (Przemówienie do profesorów Katolickiego Uniwersytetu Ameryki, Waszyngton, 7 X), NP II, 2, s. 341-344; toż: *Il legame con la verità spiega il rapporto storico tra Chiesa e Università*, IGP II, 2, s. 685-691.

7. *Również przez wspólnotę osób człowiek staje się obrazem Boga* (Audjencia generalna, 14 XI), NP II, 2, s. 549-5544; toż: *Anche attraverso la comunione delle persone l'uomo diventa immagine di Dio*, IGP II, 2, s. 1153-1162.

8. *Upodabniajcie się zawsze do obrazu Chrystusa Kapłana* (Przemówienie do Kolegium meksykańskiego w Rzymie, 13 XII), NP II, 2, s. 674-675; toż: *Sappiate sempre conformavi all'immagine di Cristo sacerdote*, IGP II, 2, s. 1401-1402.

1980

9. *Pełna i radosna świadomość własnej tożsamości* (Przemówienie do kapłanów i zakonników, Turyn, 13 IV), NP III, 1, s. 363-365; toż: *Piena e lieta consapevolezza della propria identità*, IGP III, 1, s. 877-881.

10. *Dialog teologiczny jest potrzebny do ukazania naszej chrześcijańskiej tożsamości* (Przemówienie do delegacji Patriarchatu Ekumenicznego z Konstantynopola, 28 VI), NP III, 1, s. 847-848; toż: *Il dialogo teologico é strumento efficace per rivelare la nostra identità cristiana*, IGP III, 1, s. 1905-1909.

11. *Prawo narodów do własnego rozwoju i zachowania swej tożsamości* (Przemówienie do uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax”, 14 XI), NP III, 2, s. 603-605; toż: *Salvaguardare il diritto dei popoli al proprio sviluppo e della propria identità*, IGP III, 2, s. 1168-1172.

12. *Kościół potrzebuje sztuki* (Przemówienie do artystów i dziennikarzy, 19 XI), NP III, 2, s. 693-699; toż: *Mezzi, grandezza, responsabilità dell'arte e del giornalismo*, IGP III, 2, s. 1354-1364.

13. *Umacniajcie swoją tożsamość kulturalną i religijną* (Przemówienie do Organizacji Byłych Uczniów Szkół Katolickich, 6 XII), NP III, 2, s. 792-793; toż: *Affermate e coltivate la vostra identità culturale e religiosa*, IGP III, 2, s. 1591-1592.

1981

14. *Kontemplacyjny wymiar tajemnicy życia konsekrowanego* (Przemówienie do sióstr zakonnych, 26 II), NP IV, 1, s. 273-274; toż: *La dimensione contemplativa segreto della vita religiosa*, IGP IV, 1, s. 556-559.

15. *Czystość – cnota i dar* (Audiencja generalna, 18 III), NP IV, 1, s. 329-333; toż: *Dottrina paolina della vita spirituale*, IGP IV, 1, s. 682-689.

16. *Artysta jest pośrednikiem między Ewangelią i życiem* (Przemówienie do uczestników Krajowego Zjazdu Twórców Sztuki Sakralnej, 27 IV), NP IV, 1, s. 505-508; toż: *L'artista è mediatore tra il Vangelo e la vita*, IGP IV, 1, s. 1052-1056.

17. *Problem „pornografii” i „pornowizji”* (Audiencja generalna, 29 IV), NP IV, 1, s. 510-514; toż: *I limiti etici nelle opere d'arte e nella produzione audiovisiva*, IV, 1, s. 1064-1072.

18. *Czy ciało ludzkie może być tematem dzieła artystycznego* (Audiencja generalna, 6 V), NP IV, 1, s. 532-537; toż: *Responsabilità etica dell'artista nella trattazione del tema del corpo umano*, IGP IV, 1, s. 1105-1115.

19. Adhortacja apostolska *Familiaris consortio* o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym (22 XI), NP IV, 2, s. 432-493, pp. 17, 49, 77, 86; toż: Adhortatio Apostolica [...] *Familiaris Consortio*, IGP IV, 2, s. 948-1045.

20. *W dialogu ze światem islamu zachowajcie zawsze własną tożsamość* (Przemówienie do biskupów z Afryki Północnej, 23 XI), NP IV, 2, s. 328-330; toż: *Nel dialogo con il mondo islamico abbiate sempre presente la vostra identità*, IGP IV, 2, s. 741-744.

1982

21. *Odnawiamy codziennie naszą tożsamość chrześcijańską* (Homilia podczas Mszy św., 28 III), NP V, 1, s. 459-460; toż: *Rinnoviamo ogni giorno la nostra identità cristiana*, IGP V, 1, s. 1023-1026.

22. *Kościół potwierdza swoje poważanie dla kultury i sztuki* (Przemówienie do grupy „Przyjaciół Muzeów Watykańskich”, 29 IV), NP V, 1, s. 611-612; toż: *La Chiesa riafferma la sua stima per l'arte e la cultura*, IGP V, 1, s. 1359-1361.

1983

23. *Wspólna odpowiedzialność za autentyczne oblicze Rzymu* (Przemówienie do władz Rzymu, 20 I), ORpol. 4(1983) nr 2, s. 7.

24. *Tożsamość i odpowiedzialność* (Przemówienie do kapłanów, 6 III), NP VI, 1, s. 288-291; toż: *Identità del sacerdote, impegni delle missioni*, IGP VI, 1, s. 606-612.

25. *Instytuty świeckie – ich tożsamość i misja* (Przemówienie do uczestników Plenarnego Zebrania Kongregacji Zakonników i Instytutów Świeckich, 6 V), NP VI, 1, s. 545-548; toż: *Gli Istituti Secolari, fedele espressione dell'ecclesiologia del Concilio*, IGP VI, 1, s. 1161-1165.

26. *Biskup jest żywym znakiem Jezusa Chrystusa* (Przemówienie do biskupów ze Stanów Zjednoczonych, 5 IX), NP VI, 2, s. 163-167; toż: *Il Vescovo, segno vivo di Gesù Cristo*, IGP VI, 2, s. 370-384.

27. *Świadectwo modlitwy, wspólnoty i całkowitego poświęcenia* (Spotkanie z duchowieństwem, 13 IX), NP VI, 2, s. 235-240; toż: *Maria che seppe tacere sia maestra di silenzio*, IGP VI, 2, s. 531-539.

28. *Muzyka sakralna niech będzie prawdziwą sztuką* (Homilia podczas Mszy św. dla Stowarzyszenia św. Cecylii, 25 IX), NP VI, 2, s. 283-286; toż: *La musica sacra sia vera arte e ispiri devozione e raccoglimento*, IGP VI, 2, s. 640-644.

1984

29. *Świata potrzebny jest „sprzeciw” zakonnej konsekracji* (Przemówienie do zakonników i zakonnice, 2 II), NP VII, 1, s. 105-108; toż: *Ai religiosi e alle religiose: „Siate persone e comunità consacrate a Dio”*, IGP VII, 1, s. 219-224.

30. Adhortacja apostolska *Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle Tajemnicy Odkupienia (25 III), ORpol. 5(1984) nr 3, s. 3-6; toż: *Esortazione Apostolica Redemptionis Donum*, IGP VII, 1, s. 788-842.

31. *Upodobnieni do Chrystusa* (Homilia podczas święcen kapłańskich, 11 V), NP VII, 1, s. 626-629; toż: *Il sacerdote trova la sua identità nella persona e nella missione di Cristo*, IGP VII, 1, s. 1368-1372.

1985

32. *Solidarność, tożsamość, wiara* (Przemówienie podczas spotkania z indiańską ludnością rolniczą, Cusco, 3 II), ORpol. 6(1985) nr 3, s. 20-21; toż: *L'umanesimo cristiano seme fecondo nella terra e nel cuore dei Campesinos*, IGP-VIII, 1, s. 372-380.

33. *Tylko sprawiedliwy porządek społeczny może odzwierciedlać oblicze pokoju* (Przemówienie do biskupów kolumbijskich, 22 II), NP VIII, 1, s. 300-303; toż: *Solo un ordine sociale più giusto può riflettere il volto della pace* (IGP VIII, 1, s. 550-555).

34. *Religijny wymiar sztuki* (Homilia podczas Mszy św. dla artystów, 20 V), NP VIII, 1, s. 805-810; toż: *Un mondo senza arte difficilmente si può aprire alla fede e all'amore*, IGP VIII, 1, s. 1560-1569.

35. *Niech mowa sztuki będzie echem Boskiego Logosu* (Przemówienie do świata sztuki i kultury, 16 VI), NP VIII, 1, s. 972-975; toż: *L'arte rivelatrice di trascendenza e palestra di più alta umanità*, IGP VIII, 1, s. 1876-1880.

1986

36. *Tożsamość i posłannictwo braci zakonnych* (Przemówienie do członków Kongregacji ds. Zakonów i Instytutów Świeckich, 24 I), NP IX, 1, s. 85-88; toż: *La vita religiosa laicale nella missione della Chiesa è l'espressione della totale consacrazione per il Regno*, IGP IX, 1, s. 178-183.

37. *Człowiek – obraz Boży jest istotą duchowo-cieleśną* (Audiencja generalna, 16 IV), NP IX, 1, s. 521-526; toż: *L'uomo, immagine di Dio, è un essere spirituale e corporale*, IGP IX, 1, s. 1038-1047.

38. *Człowiek – obraz Boży jako podmiot poznania i wolności* (Audiencja generalna, 23 IV), NP IX, 1, s. 556-561; toż: *L'uomo, immagine di Dio, soggetto di conoscenza e di libertà*, IGP IX, 1, s. 1110-1119.

39. *Chrześcijańska tożsamość Europy* (Homilia podczas Mszy św., Rawenna, 11 V), ORpol. 7(1986) nr 5, s. 17; toż: *Le forze morali per una rifondazione dell'Europa*, IGP IX, 1, s. 1373-1380.

40. Encyklika *Dominum et vivificantem* (18 V), NP IX, 2, s. 748-801, pp. 4, 67; toż: Lettera Enciclica sullo Spirito Santo *Dominum et vivificantem*, IGP IX, 1, s. 1470-1623.

41. *Tożsamość i misja* (Papieskie rekolekcje dla kapłanów, diakonów i seminarzystów oraz ich rodzin, 6 X), ORpol. 7(1986) nr 11-12, s. 19-22; toż: *Fedeli come il Curato d'Ars alla vostra sublime vocazione, siate sempre totalmente disponibili al servizio del Vangelo*, IGP IX, 2, s. 881-904.

1987

42. *Tożsamość Chrystusa* (Audiencja generalna, 7 I), ORpol. 8(1987) nr 1, s. 9; toż: *L'identità di Gesù vero Dio e vero uomo*, IGP X, 1, s. 42-49.

43. *Charyzmat chrześcijańskiej tożsamości* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 III), AP 3, s. 194-195; toż: *Dall'indole secolare la missione tipica dei laici*, IGP X, 1, s. 561-562.

44. *Trzeba, abyście trwali i pomagali trwać innym* (Spotkanie ze światem kultury i sztuki, Warszawa, 13 VI), ORpol. 8(1987) nr 5 bis, s. 15-16; toż: *Dalla cultura e dall'etica scaturiscono un'economia ed un lavoro degni dell'uomo*, IGP X, 2, s. 2214-2220.

1988

45. *O podstawową tożsamość Europy* (Audiencja dla Komitetu Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europejskiej do Stosunków z Parlamentami Krajowymi, 17 III), ORpol. 9(1988) nr 3-4, s. 24, 32; toż: *Tornare ai valori originati dal Cristianesimo per restituire all'Europa la sua fondamentale unità*, IGP XI, 1, s. 661-663.

46. *List [...] do wszystkich osób konsekrowanych we wspólnotach zakonnych oraz instytucjach świeckich z okazji Roku Maryjnego* (22 V), ORpol. 9(1988) nr 5, s. 3-4; toż: *Lettera Apostolica ai religiosi on occasione dell'Anno Mariano*, IGP XI, 2, s. 1590-1613.

47. *List apostolski Mulieris dignitatem [...] z okazji Roku Maryjnego o godności i powołaniu kobiety* (15 VIII), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 3-12; toż: *Mulieris Dignitatem*, IGP XI, 3, s. 244-379.

48. *Jeżeli Europa chce pozostać sobie wierna* (Przemówienie do Zgromadzenia Parlamentu Rady Europejskiego, Strasburg, 8 X), ORpol. 9(1988) nr 10-11, s. 5-6; toż: *Se l'Europa vuole essere fedele a se stessa deve trovare nelle sue radici uno spirito comune*, IGP XI, 3, s. 1070-1079.

49. *Christifideles laici*. Posynodalna adhortacja o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II (30 XII), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 9-24 (zwł. nry 8, 40, 50); toż: „*Christifideles Laici*” [...] *su vocazione e missione dei laici nella Chiesa e nel mondo*, IGP XI, 4, s. 2083-2175.

1989

50. *Chrzest – wydarzenie przeobrażające* (Uroczystość Chrztu Pańskiego, 8 I), ORpol. 10(1989) nr 1-2, s. 4; toż: *Il Battesimo, evento decisivo e determinante che conferisce all'uomo la sua vera dignità*, IGP XII, 1, s. 48-50.

1990

51. Encyklika o stałej aktualności posłania misyjnego *Redemptoris missio* (7 XII), ORpol. 11(1990) nr 1, s. 4-37, p. 2, 13, 18, 53, 56, 85; toż: *La Lettera Enciclica [...] Redemptoris Missio*, IGP XIII, 2, s. 1398-1486.

1991

52. *Al cuore della vostra identità universitaria si trova il carisma di Don Bosco* [W centrum waszej uniwersyteckiej tożsamości znajduje się charyzmat Don Bosco] (Przemówienie podczas spotkania z profesorami i studentami Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego, 24 I), IGP XIV, 1, s. 184-187.

53. *Un teocentrismo che non riconoscesse Cristo nella sua piena identità sarebbe inaccettabile per la fede cattolica* [Teocentryzm, który nie uznaje Chrystusa w Jego pełnej tożsamości, jest niemożliwy do przyjęcia przez wiarę katolicką] (Przemówienie podczas spotkania z profesorami i studentami Papieskiego Uniwersytetu Urbanianum, 11 IV), IGP XIV, 1, s. 745-752.

54. Encyklika *Centesimus annus* w setną rocznicę encykliki *Rerum novarum* (1 V), Rzym 1991, pp. 24, 44, 54; toż: *Lettera Enciclica Centesimus Annus*, IGP XIV, 1, s. 953-1083.

55. *Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze tej ziemi* (Przemówienie powitalne na lotnisku, Koszalin, 1 VI), ORpol. 12(1991) nr spec., 1-9 VI, s. 3-4; toż: *La nuova voce della Polonia rende testimonianza che Repubblica, Nazione e società sono diventate sovrane*, IGP XIV, 1, s. 1391-1393.

56. *La missione della Chiesa impegna i cristiani nel cuore della lotta per lo sviluppo e il progresso umano* [Misja Kościoła zobowiązuje w sercu chrześcijan do walki o ludzkie oblicze postępu i rozwoju] (Posłanie do uczestników seminarium zorganizowanego w siedzibie ONZ, Nowy Jork, 8 X), IGP XIV, 2, s. 775-777.

1992

57. Posynodalna adhortacja *Pastores dabo vobis* o promocji kapłanów we współczesnym świecie (25 III), ORpol. 13(1992) nr 3-4, s. 4-63, pp. 3, 11-12, 17-18, 27, 41, 45, 52, 59, 60, 66, 68, 72-73, 82; toż: *Pastores Dabo Vobis*, IGP XV, 1, s. 700-957.

1993

58. Encyklika *Veritatis splendor* o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła (6 VIII), ORpol. 14(1993) nr 10, s. 4-47, pp. 13, 56, 99, 109; toż: *Lettera Enciclica Veritatis Splendor*, IGP XVI, 2, s. 156-375,

59. *Przed obliczem Matki Miłosierdzia* (Modlitwa różańcowa, Wilno, 4 IX), ORpol. 14(1993) nr 12, s. 9-10; toż: *La recita del Santo Rosario nel Santuario della „Porta dell’Aurora”*, IGP XVI, 2, s. 619-621.

60. *Kościelna tożsamość świeckich* (Audiencja generalna, 27 X), ORpol. 15(1994) nr 1, s. 42-43; toż: *L’identità ecclesiale dei laici*, IGP XVI, 2, s. 1123-1132.

61. *Oreddie [...] na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (26 XII), ORpol. 15(1994) nr 3, s. 37-39; toż: *Famiglia, educazione e vocazione sacerdotale e religiosa*, IGP XVI, 2, s. 1562-1568.

1994

62. *Kaplica Sykstyńska mówi o wielkości Boga* (Przemówienie podczas odsłonięcia odrestaurowanego „Sądu Ostatecznego” Michała Anioła, 8 IV), ORpol. 15(1994) nr 5, s. 32-34; toż: *La Cappella Sistina esprime la speranza di un mondo trasfigurato*, IGP XVII, 1, s. 899-909.

63. *Wola Chrystusa fundamentem życia konsekrowanego* (Audiencja generalna, 12 X), ORpol. 15(1994) nr 12, s. 42-43; toż: *Sulla via della volontà fondatrice di Cristo*, IGP XVII, 2, s. 477-488.

1995

64. *List Jana Pawła II na 350-lecie Unii Użhorodzkiej* (25 III), ORpol. 16(1995) nr 8-9, s. 7; toż: *Verso i 350 anni dell’unione di Użhorod*, IGP XVIII, 1, s. 602-604.

65. Encyklika [...] *Evangelium vitae* (25 III), ORpol. 16(1995) nr 4, s. 4-50; toż: *Lettera Enciclica Evangelium Vitae*, IGP XVIII, 1, s. 605-840.

66. *Świadomość tożsamości i wartości kobiety* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 18 VI), ORpol. 16(1995) nr 8-9, s. 22-23; toż: *Maturi una cultura rispettosa ed accogliente nei confronti della „femminilità”*, IGP XVIII, 1, s. 1775-1778.

67. *Macierzyńskie oblicze Maryi w pierwszych wiekach* (Audiencja generalna, 13 IX), ORpol. 17(1996) nr 1, s. 46-47; toż: *Il volto materno di Maria nei primi secoli*, IGP XVIII, 2, s. 362-372.

68. *Oblicze Matki Odkupiciela* (Audiencja generalna, 25 X), ORpol. 17(1996) nr 1, s. 47-48; toż: *Il volto della Madre del Redentore*, IGP XVIII, 2, s. 934-945.

1996

69. Posynodalna adhortacja *Vita consecrata* o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i w świecie (25 III), ORpol. 17(1996) nr 4, s. 4-52, pp. 7, 12, 16, 34, 47, 51, 56-57, 60, 65, 70-71, 74-75; toż: *Esortazione apostolica Vita Consecrata*, IGP XIX, 1, s. 604-836.

70. *Każdy człowiek nosi w sobie obraz i podobieństwo Boże* (Przemówienie do uczestników międzynarodowej konferencji poświęconej umysłowo chorym, 30 XI), ORpol. 18(1997) nr 2, s. 47-48; toż: *„La malattia della mente non crea fossati invalicabili né impedisce rapporti di autentica carità cristiana”*, IGP XIX, 2, s. 790-795.

71. *W obliczu Wielkiego Jubileuszu* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 XII), AP 6, s. 314-315; toż: „*È ora di vincere la pigrizia e la mediocrità. È ora di riscoprire il valore della preghiera*”, IGP XIX, 2, s. 860-861.

1997

72. *Nie dopuśćcie, aby wam odebrano chrześcijańską godność* (Homilia podczas kanonizacji bł. Jana z Dukli, Krosno, 10 VI), ORpol. 18(1997) nr 7, s. 67-70; toż: *Non permettete che vi venga tolta la vostra dignità cristiana*, IGP XX, 1, s. 1485-1491.

73. *W człowieku ubogim widział obraz Boga* (Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej, Paryż, 22 VIII), ORpol. 18(1997) nr 10, s. 21-23; toż: *Servire é la via della santità*, IGP XX, 2, s. 172-177.

74. List apostolski [...] *Divini amoris scientia* (Opublikowany z okazji ogłoszenia św. Teresy od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza Doktorom Kościoła powszechnego, 19 X), ORpol. 18(1997) nr 12, s. 29-36, p. 12; toż: *Divini Amoris Scientia*, IGP XX, 2, s. 597-615.

75. *Duch Święty odnawia nasze serca i oblicze ziemi* (Homilia podczas Mszy św. w pierwszą niedzielę adwentu, 30 XI), ORpol. 19(1998) nr 1, s. 19-20, p. 1; toż: „*Manda il tuo Spirito, o Signore, nella città di Roma e rinnova il suo volto! Manda il tuo Spirito sul mondo intero che si prepara ad entrare nel terzo millennio dell'era cristiana*”, IGP XX, 2, s. 891-896.

1998

76. Encyklika *Fides et ratio* (14 IX), ORpol. 19(1998) nr 11, s. 4-40, pp. 66, 71, 76, 90, 106; toż: *Fides et Ratio*, IGP XXI, 2, s. 375-454.

77. *List Ojca Świętego z okazji peregrynacji jasnogórskiego wizerunku* (28 IX), ORpol. 19(1998) nr 12, s. 53-54.

78. *W poszukiwaniu „oblicza Boga”* (Homilia podczas Mszy św. na rozpoczęcie roku akademickiego, 23 X), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 51-52; toż: *Lo studio chiede di essere fecondato dalla carità senza la quale a nulla giova possedere tutta la scienza*, IGP XXI, 2, s. 803-807.

1999

79. *Dall' "Universitas" medievale all'Università del Terzo Millennio: dalla formazione dell'identità europea alla nuova coscienza di appartenenza all'intera famiglia umana di uomini e popoli* [Od średniowiecznej „universitas” po uniwersytet trzeciego tysiąclecia: od kształtowania się tożsamości europejskiej po nową świadomość przynależności do rodziny ludzkiej] (Przemówienie podczas wizyty w Papieskim Uniwersytecie Laterańskim, 16 XI), IGP XXII, 2, s. 913-918.

2000

80. *Uniwersytet w służbie nowego humanizmu* (Przemówienie do nauczycieli akademickich, 9 IX), ORpol. 21(2000) nr 11-12, s. 6-8; toż: *Senza orientamento alla verità, la cultura è destinata a cadere nell'effimero, abbandonandosi alla volubilità delle opinioni e magari consegnandosi alla prepotenza, spesso subdola, dei più forti*, IGP XXIII, 2, s. 355-360.

81. *Oblicze i dusza sportu* (Przemówienie do sportowców, 28 X), ORpol. 22(2001) nr 1, s. 19-20; toż: *Lo sport può divenire veicolo di civiltà*, IGP XXIII, 2, s. 725-727.

82. *Czerpcie z dziedzictwami przeszłości, aby kształtować przyszłość* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami świata nauki i kultury, 9 XI), ORpol. 21(2000) nr 1, s. 25-27; toż: *Gli uomini e le donne impegnati nella cultura mettano la propria creatività al servizio della promozione della vita in tutta la sua verità, bellezza e bontà*, IGP XXII, 2, s. 861-865.

2001

83. *Kształtujcie duchowe oblicze Polski i Europy* (Przemówienie do delegacji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 15 XII), ORpol. 23(2002) nr 3, s. 55-56; toż: *Un compito grande: contribuire a formare il volto spirituale non soltanto della Polonia ma dell'intera Europa*, IGP XXIV, 2, s. 1119-1122.

2002

84. *Wartości chrześcijańskie duchowym fundamentem Europy* (Przesłanie papieskie do uczestników Europejskiego Kongresu Naukowego nt. „Ku konstytucji europejskiej?”, 20 VI), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 32-34; toż: *Nel processo in atto verso un nuovo ordinamento istituzionale ispirarsi con fedeltà creativa alle radici cristiane che hanno segnato la storia europea*, IGP XXV, 1, s. 1030-1034.

85. *Europa musi odnaleźć swą głęboką tożsamość* (Przemówienie podczas spotkania ze światem nauki, kultury i sztuki, Sofia, Bułgaria, 24 V), ORpol. 23(2002) nr 7-8, s. 23-25; toż: *L'opera dei Santi Cirillo e Metodio contributo eminentne al formarsi delle comuni radici cristiane dell'Europa*, IGP XXV, 1, s. 874-882.

86. *Wiara chrześcijańska i tożsamość Europejczyków* (Przemówienie do ambasadora Niemiec, 13 IX), ORpol. 23(2002) nr 12, s. 28-29; toż: *Nella elaborazione della Costituzione europea un chiaro riferimento a Dio e alla fede cristiana significa il riconoscimento di una realtà storica e culturale che opera nel presente e che costituisce l'identità degli europei*, IGP XXV, 2, s. 311-314.

87. *Wzór kobiety kontemplatywnej w działaniu* (Przesłanie z okazji 700. rocznicy urodzin św. Brygidy Szwedzkiej, 21 IX), ORpol. 24(2003) nr 1, s. 21-23; toż: *Singolare modello di santità al femminile*, IGP XXV, 2, s. 360-364.

88. *Kościół potrzebuje sztuki, aby głosić orędzie Ewangelii* (Przemówienie do uczestników IV Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury, 19 X), ORpol. 24(2003) nr 1, s. 33-34; toż: *Si intensifichi un fecondo dialogo*

con gli artisti contemporanei per favorire l'incontro e l'abbraccio fra la Chiesa e l'arte, IGP XXV, 2, s. 570-572.

89. *Z Maryją kontemplujemy oblicze Chrystusa* (Spotkanie z kardynałami biskupami i pracownikami Kurii Rzymskiej, 21 XII), ORpol. 24(2003) nr 2, s. 18-20; toż: „*Il Vangelo è giovane*”, IGP XXV, 2, s. 922-926.

2003

90. Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* o eucharystii w życiu kościoła (17 IV), ORpol. 24(2003) nr 5, s. 4-24, p. 5; toż: *Ecclesia de Eucharistia*, IGP XXVI, 1, s. 468-512.

91. *Ewangelia ukształtowała nasz kraj* (Przemówienie do nowego ambasadora Ukrainy, 7 V), ORpol. 25(2004) nr 7-8, s. 18; toż: *L'eredità cristiana costituisce il tratto distintivo della Nazione non intaccato in profondità neppure dalla funesta dittatura comunista*, IGP XXVII, 1, s. 574-579.

92. *Europa musi odnaleźć chrześcijańską tożsamość* (Przesłanie do kard. Christopha Schönborna z okazji Środkowoeuropejskiego Dnia Katolików w Austrii, 8 VI), ORpol. 24(2003) nr 10, s. 5-6; toż: „*È urgente che l'Europa riacquisti e viva nuovamente la sua identità cristiana per trasmettere i valori della pace, della giustizia e della solidarietà*”, IGP XXVI, 1, s. 919-921.

93. Posynodalna Adhortacja Apostolska [...] *Ecclesia in Europa* (28 VI), ORpol. 24(2003) nr 7-8, s. 4-39, pp. 37, 40, 109-110, 112-114; toż: *Esortazione Apostolica Post-Sinodale su Gesù Cristo, vivente nella sua Chiesa, sorgente di speranza per l'Europa* „*Ecclesia in Europa*”, IGP XXVI, 1, s. 1004-1083.

94. *Kontemplować z Maryją oblicze Chrystusa* (Nabożeństwo różańcowe w sanktuarium maryjnym w Pompejach, 7 X), ORpol. 25(2004) nr 2, s. 38-39; toż: *Proiettare con Maria la luce di Cristo sui conflitti, le tensioni e i drammi dei cinque Continenti*, IGP XXVI, 2, s. 357-359.

95. Posynodalna adhortacja apostolska *Pastores gregis* o biskupie słudze Ewangelii Jezusa Chrystusa dla nadziei świata (16 X), ORpol. 25(2004) nr 1, s. 4-48, p. 1, 12, 56, 59; toż: *Pastores Gregis*, IGP XXVI, 2, s. 392-598.

2004

96. *Aby nad Europą jaśniało oblicze Boga* (Przemówienie z okazji przyznania Janowi Pawłowi II Nagrody Karola Wielkiego, 24 III), ORpol. 25(2004) nr 6, s. 22-23; toż: „*Un'Europa dell'uomo, sul quale splenda il volto di Dio*”, IGP XXVII, 1, s. 364-367.

97. *Boże piękno w dziełach człowieka* (Przemówienie do uczestników sesji Akademii Papieskich, 9 XI), ORpol. 26(2005) nr 2, s. 42-43; toż: *Un nuovo umanesimo cristiano capace di additare l'autentica bellezza come itinerario di dialogo e di pace tra i popoli*, IGP XXVII, 2, s. 527-529.

98. *O zachowanie własnej tożsamości i uznanie tożsamości innych* (Orędzie Jana Pawła II na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2005, 24 XI), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 7-8; toż: „*Nel processo di integrazione dei migranti è necessario un giusto equilibrio tra il rispetto della propria identità e il riconoscimento di quella altrui*”, IGP XXVII, 2, s. 604-606.

99. *O zachowanie własnej tożsamości i uznanie tożsamości innych* (Orędzie [...] na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2005 r., 24 I), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 7-9.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Z wielką miłością do Chrystusa i Kościoła* (Przemówienie do duchowieństwa, 13 V), ORpol. 26(2005) nr 7-8, s. 14-15; toż: „*Conto sulla vostra vicinanza spirituale e sul vostro concreto e generoso sostegno*”, IB I, s. 79-80.

2. *Więź z Chrystusem fundamentem waszego życia i apostołatu* (Przemówienie do duchowieństwa diecezji rzymskiej, 13 V), ORpol. 26(2005) nr 7-8, s. 11-13; toż: *Il legame indissolubile tra „romanum” e „petrinum”*, IB I, s. 81-87.

3. *Święci zmieniają Kościół i świat* (Czuwanie modlitwne, 20 VIII), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 24-25; toż: *Solo da Dio viene la vera rivoluzione e il cambiamento decisivo del mondo*, IB I, s. 449-454.

4. *Chcemy być Kościołem otwartym na przyszłość* (Spotkanie z niemieckimi biskupami, 21 VIII), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 29-32; toż: *Vogliamo essere una Chiesa aperta al futuro, ricca di promesse per le nuove generazioni*, IB I, s. 466-474.

2006

5. *Rola uniwersytetów w Europie trzeciego tysiąclecia* (Przemówienie do uczestników seminarium zorganizowanego przez Kongregację Edukacji Katolickiej, 1 IV), ORpol. 27(2006) nr 8, s. 21-22.

6. *Gościnność, dialog, szacunek* (Przemówienie do uczestników sesji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, 15 V), ORpol. 27(2006) nr 9-10, s. 33-34; toż: *Accoglienza e dialogo interreligioso nel rispetto reciproco sono quanto mai utili per superare pregiudizi e chiusure mentali*, IB II, 1, s. 601-603.

7. *Zwycięża miłość, a nie nienawiść* (Homilia podczas Mszy św., 15 VIII), ORpol. 27(2006) nr 12, s. 11-12; toż: „*Vince l'amore e non l'odio, vince alla fine la pace*”, IB II, 2, s. 121-123.

8. *Rodzina migrująca* (Orędzie [...] na XVI Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 18 X), ORpol. 28(2007) nr 1, s. 4-5; toż: „*La famiglia migrante*”, IB II, 2, s. 458-461.

9. *Szukajcie i brońcie prawdy* (Przemówienie na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim, 21 X), ORpol. 28(2007) nr 1, s. 16-18; toż: *Il saluto agli studenti e alle maestranze durante la visita all'Università Lateranense*, IB II, 2, s. 488.

10. *Synteza Ewangelii i kultury* (Przemówienie do pracowników Muzeów Watykańskich, 23 XI), ORpol. 28(2007) nr 3, s. 22-23; toż: *Santuario di arte e di fede dove ci si „immerge” in un concentrato di „teologia per immagini”*, IB II, 2, s. 673-675.

2007

11. *Wartości uniwersalne ukształtowane przez chrześcijaństwo są duszą Europy* (Przemówienie do uczestników kongresu zorganizowanego przez Komisję Episkopatów Wspólnoty Europejskiej – COMECE, 24 III), ORpol. 28(2007) nr 6, s. 34-35; toż: *Edificate una nuova Europa libera dalla singolare forma di „apostasia” da se stessa*, IB III, 1, s. 552-555.

12. *Naśladujcie Jezusa i bądźcie dobrymi pasterzami* (Homilia podczas Mszy św. na Światowy Dzień Modlitw o Powołania, 29 IV), ORpol. 28(2007) nr 6, s. 37-38; toż: *Quell’ „Eccomi” senza riserve da rinnovare ogni giorno*, IB III, 1, s. 746-749.

13. *Jesteście młodym obliczem Kościoła i ludzi* (Przemówienie do młodzieży, São Paulo, 10 V), ORpol. 28(2007) nr 7-8, s. 18-21; toż: „*Voi siete i giovani della Chiesa. Vi invio verso la grande missione di evangelizzare i ragazzi e le ragazze del mondo*”, IB III, 1, s. 806-815.

14. *Niewiasta obleczona w słońce znakiem zwycięstwa miłości* (Homilia podczas Mszy św., 15 VIII), ORpol. 28(2007) nr 10-11, s. 38-39; toż: „*La ‘Donna vestita di sole’ è il grande segno della vittoria dell’amore, della vittoria del bene, della vittoria di Dio*”, IB III, 2, s. 133-135.

15. Encyklika [...] *Spe salvi* (30 XI), ORpol. 29(2008) nr 1, s. 4-24, p. 24, 43-44; toż: *Spe Salvi*, IB III, 2, s. 662-707.

16. *Święci ukazują prawdziwe oblicze Kościoła* (Przemówienie do postulatorów z Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, 17 XII), ORpol. 29(2008) nr 2, s. 45-46; toż: „*L’importanza ecclesiale e sociale di proporre nuovi modelli di santità*”, IB III, 2, s. 869-871.

2008

17. *Aby nauka nie stała się kryterium dobra* (Przemówienie do uczestników kolokwium nt. „Zmieniająca się tożsamość człowieka”, 28 I), ORpol. 29(2008) nr 3, s. 34-35; toż: „*La scienza non diventi il criterio del bene*”, IB IV, 1, s. 165-168.

18. *Prawdziwe piękno jest drogą chrześcijańskiego humanizmu* (Przesłanie z okazji XIII Sesji Publicznej Akademii Papieskich, 24 XI), ORpol. 30(2009) nr 2, s. 22-23; toż: *La vera bellezza è la strada dell’umanesimo cristiano*, IB IV, 2, s. 708-711.

19. *W Maryi widzimy odbicie Boskiego światła* (Modlitwa na placu Hiszpańskim, 8 XII), ORpol. 30(2009) nr 2, s. 26; toż: *Solidali con chi è in difficoltà per superare le disparità sociali*, IB IV, 2, s. 789-791.

2009

20. *Ochrona środowiska jest drogą pokoju* (Homilia podczas Mszy św., 1 I), ORpol. 31(2010) nr 2, s. 15-17; toż: *Sobrietà e solidarietà valori evangelici e universali*, IB V, 1, s. 1-6.

21. *Świętość jaśnieje w Kościele szczególnym pięknem* (Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej, 26 IV), ORpol. 30(2009) nr 7-8, s. 57-58; toż: *Nel Vangelo le basi per una società giusta e solidale*, IB V, 1, s. 664-669.

22. *Mikro- i makrokosmos są obrazem Trójcy Świętej* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 7 VI), ORpol. 30(2009) nr 9, s. 59; toż: „*L'uomo porta nel proprio 'genoma' la traccia profonda di Dio amore*”, IB V, 1, s. 977-980.

23. *Święci ukazują prawdziwe oblicze Boga i człowieka* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 9 VIII), ORpol. 30(2009) nr 10, s. 41; toż: *I santi mostrano il vero volto di Dio e dell'uomo*, IB V, 2, s. 89-92.

24. *Niepokalana Dziewico, dziękuję za Twoją obecność w sercu Rzymu* (Przemówienie na placu Hiszpańskim, 8 XII), ORpol. 31(2010) nr 2, s. 32-33; toż: *Rispondere al male con il benecambia le persone e migliora la società*, IB V, 2, s. 671-673.

25. *Mądrość Boża objawia się ludziom pokornym i prostym* (Homilia podczas Mszy św., 17 XII), ORpol. 31(2010) nr 2, s. 34-35; toż: „*L'uomo è mistero di amore e libertà, che si realizza nella comunione*”, IB V, 2, s. 716-719.

2010

26. *Wizerunek Boga, który wyrwał nas ze śmierci* (Rozważanie przed Całunem Turyńskim, 2 V), ORpol. 31(2010) nr 7, s. 37-38; toż: *L'immagine del Dio che ci ha strappato dalla morte*, IB VI, 1, s. 614-615.

27. *Kościół ma być wizerunkiem Bożego piękna* (Homilia podczas Mszy św., 7 XI), ORpol. 32(2011) nr 1, s. 34-36; toż: *Misure economiche e sociali a sostegno della donna, della famiglia, della vita*, IB VI, 2, s. 794-799.

28. *Niech praca uczonych i artystów odzwierciedla wielkość oraz piękno naszej chrześcijańskiej nadziei* (Przesłanie z okazji XV sesji publicznej Akademii Papieskich, 15 XII), ORpol. 32(2011) nr 2, s. 33-34; toż: *Sulla „via pulchritudinis”*, IB VI, 2, s. 1010-1013.

2011

29. *Rozum, który kieruje się wiarą, wypełnia swoje powołanie* (Przemówienie podczas uroczystości wręczenia nagrody im. Ratzingera, 30 VI), ORpol. 32(2011) nr 8-9, s. 35-37; toż: *La ragione che segue la fede risponde alla sua vocazione*, IB VII, 1, s. 937-941.

2012

30. *Aby zbudować społeczeństwo o ludzkim obliczu* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Światowego Dnia Rodzin, 3 VI), ORpol. 33(2012) nr 7-8, s. 22-23; toż: *Per costruire società dal volto umano*, IB VIII, 1, s. 693-697.

31. *Niekończące się święto Kościoła* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 XI), nr 1, s. 46-47; toż: *Quella festa senza fine*, IB VIII, 2, s. 525-528.

32. *Drogi wiodące do Boga: świat, człowiek, wiara* (Audiencja generalna, 14 XI), ORpol. 34(2013) nr 1, s. 39-41; toż: *Le vie portano alla conoscenza di Dio*, IB VIII, 2, s. 587-594.

33. *Świadkowie piękna* (Przesłanie do uczestników sesji Akademii Papieskich, 21 XI), ORpol. 34(2013) nr 1, s. 30-31; toż: *L'artista, come la Chiesa, testimone della bellezza della fede*, IB VIII, 2, s. 628-632.

34. *Zbawcza misja Chrystusa obejmuje całą ludzkość* (Przemówienie na rozpoczęcie konsystorza, 24 XI), 34(2013) nr 1, s. 20-21; toż: *Quel volto universale della Chiesa*, IB VIII, 2, s. 644-648.

35. *Nienaruszalna godność człowieka* (Homilia podczas Pasterki, 24 XII), ORpol. 34(2013) nr 2, s. 8-10; toż: *L'inviolabile dignità dell'uomo*, IB VIII, 2, s. 799-803.

2013

36. *Na drogach dialogu zrozumienia i pojednania* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 I), ORpol. 34(2013) nr 2, s. 17-18; toż: *Gesti concreti di dialogo, di comprensione e di riconciliazione*, IB IX, s. 6-7.

37. *Ściany nośne wolnego społeczeństwa* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, 7 I), ORpol. 34(2013) nr 2, s. 34-37; toż: *I muri portanti di una società libera*, IB IX, s. 35-42.

38. *Nawet ci, którzy nie wierzą, szukają oblicza Boga* (Audiencja generalna, 16 I), ORpol. 34(2013) nr 3-4, s. 3638; toż: *In cerca del volto di Dio*, IB IX, s. 80-87.

39. *Podziały wśród chrześcijan zniekształcają oblicze Kościoła* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 20 I), ORpol. 34(2013) nr 3-4, s. 48-49; toż: *Realizzare quello che esige il Signore da noi*, IB IX, s. 96-100.

40. *Świat nie jest czymś, co się posiada, by rabować i wykorzystywać* (Audiencja generalna, 6 II), ORpol. 34(2013) nr 3-4, s. 43-45; toż: *Noi e Dio*, IB IX, s. 169-174.

FRANCISZEK

2013

1. *Droga adoracji i służby* (Spotkanie z przełożonymi żeńskich zgromadzeń zakonnych, 8 V), ORpol. 34(2013) nr 7, s. 7-9; toż: *Autorità di Servizio*, IF I, 1, s. 154-157.

2. *Dowód tożsamości* (Audiencja generalna, 13 XI), ORpol. 35(2014) nr 1, s. 42-43.

3. *Jesteście wizerunkiem Kościoła, który służy braciom potrzebującym pomocy* (Przemówienie do przedstawicieli FOCSIV, 4 XII), ORpol. 36(2015) nr 2, s. 28-29.

2014

4. *Bądźcie radosnym obliczem Kościoła* (Przemówienie do uczestników spotkania poświęconego duszpasterstwu Cyganów, 5 VI), ORpol. 35(2014) nr 7, s. 24-25.

2015

5. *Kobiety ucieleśniają czule oblicze Boga* (Przemówienie do uczestników zgromadzenia planarnego Papieskiej Rady Kultury, 7 II), OPRpol. 36(2015) nr 3-4, s. 21-22.

6. Bulla [...] *Misericordiae vultus* (11 IV), ORpol. 36(2015) nr 5, s. 4-15.
7. *Całun jest ikoną miłości Jezusa* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 21 VI), ORpol. 36(2015) nr 7-8, s. 26.

2016

8. *Kościół jaśnieje dzięki Jezusowi* (Homilia podczas uroczystości Objawienie Pańskiego, 6 I), ORpol. 37(2016) nr 1, s. 21-22.
9. *Osoba w centrum polityki migracyjnej* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, 11 I), ORpol. 37(2016) nr 2, s. 12-17.
10. *List poświęcony zaangażowaniu wiernych świeckich w życie publiczne* (9 III), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 4-6.
11. *Pozostaję tutaj, ale sercem idę z wami* (Przemówienie do członków Drogi Neokatechumenalnej, 18 III), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 28-29.
12. *Łatwo mówić o miłosierdziu, trudniej być jego świadkami* (Przemówienie podczas czuwania modlitewnego z czcicielami Bożego miłosierdzia, 2 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 18-19.
13. *Bóg przychodzi otrzeć łzy z naszego oblicza* (Rozważanie podczas czuwania modlitewnego, 5 V), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 26-27.